

2.57 කාර්මික පුරාවිද්‍යාව හා ශ්‍රී ලංකාවේ භාවිත පැරණි මෝටර් රථ

දිනිති විජේසූරිය¹

පුරාවිද්‍යා අධ්‍යයන අංශය, කැලණිය විශ්වවිද්‍යාලය, ශ්‍රී ලංකාව.

ABSTRACT

කාර්මික පුරාවිද්‍යාව යනු 50-60 දශකයන්හි පුරාවිද්‍යා ක්ෂේත්‍රයට එක්වූ නව විෂයය ධාරාවකි. කාර්මික පුරාවිද්‍යාව යනු කුමක් ද පිළිබඳව කෙනත් හඬසන්, ඩබ්ලිව්. ඒ. සී.බී. වෝල්ටර් මිත්චින්ටන්, ඊ. සී. ග්‍රාන්ට්, කොලින් රේන්ෆෆ්, වැන්නන් විවිධ අදහස් පළකර තිබේ. කෙනත් හඬසන්ට අනුව කාර්මික පුරාවිද්‍යාව යනු නුදුරු අතීතයට අයත් කර්මාන්ත හා සන්නිවේදන ක්‍රමයන්හි ද්‍රව්‍යාත්මක අවශේෂ පිළිබඳ අධ්‍යයනයකි (Hudson, 1979,2). එම මතය පිළිබඳ විවිධ අදහස් පවතින අතර වඩාත් තර්කානුකූල සහ කාලෝචිත අදහසක් ලෙස නූතන සමාජ ආර්ථික සංවර්ධනයේ මුල්කාලයට අයත් ස්මාරක, යන්ත්‍ර සූත්‍ර සහ එහි ඉතිහාසය හැදෑරීමක් ලෙස දැක්විය හැකිය. කෙසේ වෙතත් කාර්මික විප්ලවයට පසු ලෝකය තුළ විප්ලවීය වෙනසක් ඇතිවීමට පටන් ගැනේ. මුල් කාලීනව කාර්මික විප්ලවයේ ආරම්භක ස්ථානය ලෙස සැලකෙන එංගලන්තය ආශ්‍රිතව මෙම ස්මාරක ඉදිවුව ද යටත්විජිතවාදය හරහා ලංකාව වැනි රාජ්‍යයන්ටත් උක්ත තාක්ෂණය පැතිර ගියේ ය.

ඒ අනුව බ්‍රිතාන්‍ය යටත්විජිතවාදය හරහා සන්නිවේදන ක්‍රම, ප්‍රවාහන පද්ධතියක්, මහාමාර්ග පද්ධතියක් ලංකාවට ලැබිණි. මෙම තාක්ෂණික ක්‍රමවේදයන් පූර්වයෙහි ලංකාව තුළ විද්‍යමාන වූ අංග නොවී ය. පූර්වයෙහි ලංකාවේ භාවිත වූයේ සරළ සාම්ප්‍රදායික ප්‍රවාහන ක්‍රමයි. එහෙත් බ්‍රිතාන්‍ය යටත්විජිතවාදයත් සමග ලංකාවට මෝටර් රථ පැමිණීමට පටන් ගත්තේ ය. එය ලාංකීය ප්‍රවාහන ක්ෂේත්‍රයට අලුත් අත්දැකීමක් විය. එහෙත් කාර්මික පුරාවිද්‍යා දෘෂ්ටියකින් ලංකාවේ භාවිත මෝටර් රථ පිළිබඳ අධ්‍යයනයක් කෙරී නැත. එනිසා ප්‍රවාහන ක්ෂේත්‍රයට අයත් මෝටර් රථ එහි ඓතිහාසික පසුබිම, විකාශනය මෝටර් රථය, එකල විවිධ සමාජීය වශයෙන් පැවති පන්ති හා බැඳී පැවති ආකාරය, ලංකාව තුළ මෝටර් රථ හැඳින්වීමට යෙදූ අනුවර්ත නාමයන් පිළිබඳව විධිමත් වාර්තාවක් ගෙනහැර දැක්වීම මෙම ඉදිරිපත් කිරීමේ අරමුණ යි.

Key words: කාර්මික පුරාවිද්‍යාව, මෝටර් රථ